

UNIVERSITETET I BERGEN

Å få studentane i tale

Rapport frå eit intervju- og utvalsbasert evalueringsopplegg
for emnet HIS102, våren 2019

av Yngve Flo, AHKR

Prosjektoppgåve, basismodulen i universitetspedagogikk (UPED620)

Juni 2019

Innhald

1 Bakgrunn og føremål (s. 3)

2. Korleis få studentane i tale? Metodiske refleksjonar (s. 6)

Føremål med granskinga (s. 7)

Utval og gjennomføring (s. 7)

Datetryggleik og forskningsetikk (s. 9)

Om dei faglege føresetnadene for studien/utarbeiding av intervjuguiden (s. 9)

Erfaringar frå intervjuet – nedteikning og systematisering av data (s. 11)

3. Resultat frå evalueringa (s. 11)

Studentane: bakgrunn, forventningar og ambisjonar (s. 12)

Vurderingar av undervisningstilbodet på HIS102

Vurderingar av førelesingane på HIS102 (s. 12)

Vurderingar av behov for andre former for undervisning (s. 14)

Vurderingar av pensum (s. 14)

Vurderingar av sosialt læringsmiljø (s. 15)

Inntrykk av vurderingsformer (s. 15)

Vurderingar av eige arbeid som studentar på HIS102

Tidsbruk på HIS102 (s. 15)

Strategiar for tileigning av pensumkunnskapar (s. 16)

Skrivestrategiar (s. 16)

Samarbeidsstrategiar (s. 16)

Fagleg diskusjon og fagleg påfyll utanfor studiane (s. 17)

Ålment: eigeninnsats i lys av graden av fridom på faget (s. 18)

Ålmenne vurderingar av HIS102

Erfaringar versus forventningar (s. 18)

Læringsutbyttet: Får studentane det dei skal ha? (s. 18)

4. Avsluttande refleksjonar (s. 20)

Vedlegg 1: Intervjuguide (s. 21)

Vedlegg 2: Informasjons om forskingsprosjektet/samtykkeerklæring (s. 23)

1. Bakgrunn og føremål

Underteikna vart tilsett ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitskap (UiB) sommaren 2018, og har gjennom det fyrste året som tilsett vore student på emnet UPED620, basismodul i universitetspedagogikk. Studentane på emnet har vore oppmoda til å velje eit tema for den obligatoriske prosjektoppgåva som er tett knytt til dei undervisningspliktene vi akslar til dagleg. Som emneansvaret for HIS102 frå nyttår 2019 – eit emne som mellom anna er kjenneteikna av ei stor studentmengd og fråvær av møteplassar mellom studentar og undervisarar utanom førelesingane – såg eg dette som eit kjærkome høve til å skaffe meg innsyn i kven studentane er, og korleis dei vurderer og møter studiet dei er ein del av. Ideen om å gjennomføre ei intervju- og utvalsbasert evaluering av HIS102, og å bygge prosjektoppgåva mi kring denne evalueringa, vart til i samband med UNIPED-samlinga i desember 2018. Evalueringsopplegget vart utvikla i februar (og deretter søkt om løyve til hjå NSD), og sjølv evalueringa vart gjennomført i april.

Denne prosjektoppgåva ber preg av den doble funksjonen: I hovudsak handlar ho om å gjere greie for funna i evalueringa, men for å styrkje den universitetspedagogiske nytteverdien, er metarefleksjonane og det metodologiske opplegget gjevne langt større plass enn kva eg truleg ville ha funne naturleg om dette var ei rein resultatrapportering. For å halde omfanget av denne rapporten nede er resultat frå tidlegare (surveybaserte) evalueringar av HIS102 og av andre emne på bachelorprogrammet ikkje henta inn som jamføringsgrunnlag.¹ Eksamenresultat frå våren 2019 og andre opplysningar som kunne bidra til å kaste lys over HIS102 er også haldne utanfor.

[HIS102](#) er eit oversynsemne over nyare historie (frå 1750), og kan saman med HIS101 (før 1750) seiast å utgjere ei vidareføring av grunnstammen i det gamle grunnfaget i historie. I løpet av dei siste åra har HIS102 gått gjennom store endringar, fyrst og fremst ved at talet på førelesingar har gått kraftig ned – frå om lag 40 til dagens 23; eit førelesingstal som likevel må karakteriserast som relativt høgt for eit studieemne på 15 studiepoeng. Talet på førelesarar er også høgt, 11 stykke underviste våren 2019, kvar av desse med ansvar for frå éi og opp til fem førelesingar. Det finst ingen obligatoriske aktivitetar for studentane på HIS102 utover eksamen, og heller ingen undervisningstilbod utover førelesingane. Studentane får likevel både skrivetrening gjennom obligatoriske oppgåver og røynsle frå undervisning i mindre grupper gjennom andre emne innan bachelorprogrammet. Våren 2019 var det totalt 272 studentar som gjennomførte heimeeksamen på HIS102. 137 studentar tok emnet som del av bachelorprogrammet, så dei resterande studentane tok såleis emnet som del av andre program (som lektorutdanningar, europastudiar eller kjønnsstudiar) eller som frie studiepoeng. På førelesingane har talet på tilstadeverande studentar variert frå ca. 130 til tett oppunder 200, med ein topp tidleg i semesteret, eit botnpunkt litt ut i mars, og ein auke att dei siste førelesingane, i fyrste halvdel av april.

Tanken om å gjennomføre ei evalueringsundersøking basert på individuelle intervju fall seg naturleg for meg, då eg gjennom den tidlegare karrieren i ei rein forskarstilling ved fleire høve har vore involvert i prosjekt som i stor grad har nyttiggjort seg denne forma for datainnsamling. Røynslene er at det strukturerte intervjuet er ein særskild effektiv måte å samle inn data på. Samanlikna med eit surveybasert undersøking, er ulempa naturlegvis at intervjuet er meir tidkrevjande,

---

¹ For ein skilde eldre evalueringsresultat/emnerapportar frå HIS102, sjå [Studiekvalitetsbasen](#) til UiB.

og at ein på langt nær kan nå over like mange respondentar. Men intervjuet har den store føremonen at det er ein tovegskommunikasjon; tvil kan ryddast av vegen der og då, likeeins kan utdjuplingsbehov og behov for å finne svar på spørsmål som dukkar opp undervegs tilfredsstillast med ein einaste gong. Intervjuet har altså ein *fleksibilitet* som den skriftlege spørjegranskinga ikkje har, og er intervjuet godt strukturert, er føresetnadene likevel gode også for å avleie resultat på tvers – altså til å gjere greie for graden av samsvar og diskrepans respondentane imellom når det gjeld vurderingar innanfor eitt og same tema, og å presentere resultat «på samla form». Intervjuobjekta mine i tidlegare forskingsprosjekt har primært vore røynde og høgst taleføre politikarar og administratorar, men eg såg i førekant av denne undersøkinga ingen opplagt grunn til at denne metoden ikkje skulle kunne brukast med hell også blant relativt ferske historiestudentar.

Då eg februar 2019 sette meg ned for å utvikle evalueringsopplegget, var resultatata frå Studiebarometeret (Studentundersøkelsen) nyleg presenterte. [Resultata](#) var tankevekkjande, på minst to måtar: For det fyrste var bachelorprogrammet i historie ved UiB (der HIS102 inngår) gjeve ein urovekkjande låg score. På spørsmål om «*overordnet tilfredshet med studieprogrammet*» fekk programmet ein score på 3,5 (på ein 1–5-skala), mot eit snitt på 3,9 for alle historieutdanningar i landet (og ein klår tilbakegang frå scoren på 3,9 på motsvarande spørsmål for bachelorprogrammet ved UiB både i 2017 og 2018). Granskinga synte at resultatet var endå svakare på meir spesifikke spørsmål knytt til programmet. Viktigast i denne samanheng er at «*formidling og undervisning*» vart vurdert så lågt som 2,9 (mot 3,5 i snitt for alle historieutdanningar i landet). Ser ein på spørsmåla som inngår i denne indeksen, oppdagar ein at fråveret av studentaktiv undervisning er det som slår ut aller mest negativt: Bachelorprogrammet i historie ved AHKR fekk her ein score på 1,7; mot frå 3,2 til 3,4 på dei andre spørsmåla som uttrykte kvalitetar ved undervisninga.²

For det andre var resultatata tankevekkjande – og ein kan gjerne leggje til, frustrerende – av di granskinga i seg sjølv ikkje gav noko nærare informasjon om realitetane bak den uttrykte misnøya. Kva var det ved undervisninga, reint spesifikt, studentane var misnøgde med, og kva vil dei ha endra? Studentane var særleg tydelege på at undervisninga ikkje er lagt opp til at dei skal delta aktivt. Kan vi av dette slutte at misnøya ikkje primært handla om undervisninga dei fekk, men om undervisninga dei *ikkje* fekk? Dette *kunne* vere ein forhasta konklusjon; spørsmålet var stilt på ein måte som i form berre inviterte studentane til å konstatere at innslaget av studentaktiv læring er høgt eller lågt – ikkje til å gje uttrykk for om, i kva grad eller på kva måte dei i det heile ville ha hatt meir studentaktiv læring. Resultata gav også grunnlag for frustrasjon fordi den hadde eit svakt talgrunnlag. Studentundersøkinga er surveybasert, og talet på respondentar var berre 23, noko som også motsvara 23 prosent av alle som hadde høve til å svare. Ein så låg svarprosent tilseier normalt at ein bør vere svært varsam med å sjå desse tala som uttrykk for «korleis situasjonen faktisk er». Talgrunnlaget er i alle høve så svakt at det er rimeleg å stille seg spørjande til kor reell, eller i alle høve kor sterk misnøya er.

---

² Påstandane her var: «*De faglig ansatte gjør undervisningen engasjerende*» (score 3,4), «*De faglig ansatte formidler lærestoffet/pensum på en forståelig måte*» (score 3,2), og «*Undervisningen dekker sentrale deler av lærestoffet/pensum godt*» (score 3,3). Ordlyden i påstanden som fekk score 1,7 var: «*Undervisningen er lagt opp til at studentene skal delta aktivt.*»

Summert: For instituttet var dei svake resultata i undersøkinga på den eine sida noko som ein opplagt måtte ta på alvor, og på den andre sida noko som ein hadde behov for å etterprøve og utdjupe substansen i. Utan meir kunnskap er det vanskeleg å vurdere kva avbøtande tiltak som bør setjast inn. I denne situasjonen har det vore ekstra viktig for meg å forme evalueringa på ein slik måte at den kunne bidra med meir kunnskap om kvar skoen trykkjer blant studentane; *å få studentane i tale*. Sjølv om HIS102 berre utgjer ein mindre del av bachelorprogrammet i historie, vil resultata inngå i kunnskapsgrunnlaget for ei førestående arbeid for å revidere programmet.³

Før eg går meir i detalj på opplegget for mi eiga gransking, er det viktig å lufter eit grunnleggjande spørsmål: *Kvifor skal vi i det heile lytte til studentane?* Er velvilje og misnøye blant studentane er eit godt mål på kvaliteten på undervisningstilbodet? Bør ikkje dei fagleg tilsette ved universiteta ha tiltru til si eiga evne til å vurdere kva som er undervisning av høg kvalitet? Er det sikkert at vi skal gje studentane det dei vil ha?

I ein artikkel som tek føre seg nettopp ulike former for studentevaluering av undervisning, peikar Gunnar Handal på at mange universitetslærarar kjenner på ein viss motvilje mot å engasjere seg i kursevalueringar, truleg nettopp for ein stor del fordi dei kjenner på denne skepsisen mot å forme undervisninga på premissane til studentane.⁴ Motstanden kan botne i at mange ser evalueringane som uttrykk for at «marknadstenkinga» har innhenta universitetsverda. Spissformulert, der universiteta i førekant av Bologna-prosessen⁵ hadde hatt som mål at studentane skulle utvikle eit kritisk medvit og oppnå danning, var målet no at studentane skulle vere rusta for ein arbeidsmarknad og produsere kompetanse til direkte nytte for ein konkurranseprega arbeidsmarknad. Konsekvensen er at universiteta er vortne meir opptekne av kor tilfredse studentane er. Studentane får rolla som kundar i ein marknad av kurs og program, og undervisaren får då rolla som leverandør av ei undervisning med kvalitet.

Handal imøtegår sjølv desse motførestellingane. Han hevdar det vil vere ei feilslutning å avvise kursevalueringar basert på ei førestelling om at dette er eit middel for å nå eit uakseptabelt mål om marknadsretting av høgere utdanning. Studentevalueringar har også ein viktig funksjon innan tradisjonelle modellar for høgere utdanning der ein legg vekt på undervisninga som eit samverke mellom studentar og lærarar. Vi har eit behov for å finne ut – saman – i kva grad undervisnings- og læringssituasjonar fungerer ut frå intensjonane, skriv Handal. Dette er ei vurdering eg gjev tilslutnad til. Å lytte til studentane er naturlegvis ikkje einstyndande med at ein ukritisk tilpassar seg «det studentane vil ha», men på den andre sida må vi vere opne for at vurderingane deira kan gje oss verdifull innsikt i kva som fungerer og ikkje fungerer ved undervisninga og emneopplegget elles. Dessutan treng ikkje evalueringar berre handle om korleis studentane vurderer «produktet» dei får frå utdanningsinstitusjonen. Evalueringar kan vel så mykje handle om korleis studentane sjølve agerer; kva læringsstrategiar dei har når dei gjev seg i kast med og prøver å tileigne

---

³ Jf. vedtak om nedsetjing av komité, sak 5/2019, fagmøtet i historie ved AHKR 11. april 2019.

⁴ Kapitlet «Studentevaluering av undervisning» inngår i Strømsø, Helge I., Kirsten Hofgaard Lycke og Per Lauvås (red.) 2018: *Når læring er det viktigste. Undervisning i høyere utdanning*. Oslo: Cappelen Damm. Framstillinga her er basert på s. 121–123.

⁵ Eit samarbeidsprosjekt mellom 46 europeiske land, som tok til i 1999 og tok sikte på å skape eitt europeisk område for høgere utdanning i løpet av eit tiår, <http://www.ehea.info/>.

seg emnets læringsmål. På eit emne som HIS102 – der studentane i så stor grad vert «overlatne til seg sjølve», ut over dei 23 dobbelttimane med førelesingar – er det heilt avgjerande at dei brukar tida føremålstenleg. Skal vi som utdanningsinstitusjon kunne gje betre råd om korleis dei bør arbeide på eiga hand, er fyrste steget å skaffe seg meir kunnskap om korleis studentane studerer.

2. Korleis få studentane i tale? Metodiske refleksjonar

Om vi ynskjer å få vite kva studentane meiner om eit emne, kurs eller program, har *surveyen* opplagt sine kvalitetar: Den gjev alle studentar høve til å kome til orde, og det er relativt enkelt å gje ei samla framstilling av responsen – til dømes i form av eit gjennomsnittstal som uttrykkjer vurderingar av kvaliteten på undervisninga. Men som eg allereie har vore inne på, er det grenser for kva surveyen kan fortelje oss. At vi får eit svar som kan uttrykkjast på kvantitativ form er i seg sjølv til lite hjelp om vi er like spørjande til kva som er premissane for svara, og om svarprosenten attpåtil er så låg at det oppstår rettkomen tvil om kor representative svara er. Også Gunnar Handal uttrykkjer skepsis til surveyen som reiskap for evaluering. Han hevdar at det tradisjonelle spørjeskjemaet gjerne vert valt «*refleksmessig*», og at det er av avgrensa verdi «*i og med at det ikke kan betraktes som et ideelt middel for kommunikasjon mellom mennesker*».⁶ Handal lanserer ei rekke alternative former for tilbakemelding, her under også fleire former for munnlege tilbakemeldingar. Felles for desse munnlege tilbakemeldingsformene er at dei skjer i plenum eller i grupper, i samsvar med den vekta Handal legg på undervisning og læring som eit samvirke. «*Studentene skal snakke med hverandre, ikke bare med læreren*»,⁷ heiter det karakteristisk nok i omtalen av den eine forma for munnleg tilbakemelding.

Mi eiga gransking har hatt ei anna tilnærming, i og med at den baserer seg på *individuelle* intervju med ti studentar. Eg ser ikkje vekk frå at eg kunne ha oppnådd mykje av det same, og kanskje også noko heilt anna og meir verdifullt om eg hadde nyttiggjort meg den gruppedynamikken som ville oppstå om eg til dømes snakka med fem og fem, eller heilt gruppa av ti under eitt. Men gruppedynamikkar har også ein kostnad. Ein kan til dømes tenkje seg at dominerande eller ekstra velartikulerte studentar vil dominere, og får setje standarden for kva dei andre skal meine; kritikk kan bli overdriven eller underkommunisert. Og framfor alt – om målet er at studentane skal opne seg og gjere greie for *eigne* styrkar og veikskapar i læringssituasjonen, vil dette for mange vere enklare i ei éin-til-éin-samtale med lovnad om anonymitet, enn i større grupper. Reint praktiske omsyn talar også for at individuelle samtalar kan vere å føretrekkje framfor samtalar i grupper: Som eg vil gjere greie for nedanfor, hadde eg relativt små vanskar med å rekruttere ti studentar som intervjuobjekt til evalueringa mi. Til samanlikning inviterte instituttet alle dei 96 studentane som hadde starta på hausten 2017 til allmøte for å diskutere resultatata i studentbarometeret (som var basert på svara frå nett dette kullet) – utan at éin einaste møtte opp.⁸

---

⁶ Handal 2008, s. 126f.

⁷ Handal 2008, s. 129.

⁸ Jf. e-post frå studieleiar Julie Alver Tønsaker ved AHKR, 9.4.2019, same dag som allmøtet var planlagt avvikla.

Når ein student svarar på ein survey, er vedkomande fullt ut anonym. I ei spørjegransking av den typen eg gjennomfører er studenten også anonym overfor omverda, men møter intervjuaren andlet til andlet. Dette kan sjølvstøtt påverke utsegnene til studenten på ulike vis, til dømes ved at vedkomande vert meir atterhalden med å ytre kritikk som kan tenkjast å råke intervjuaren. I tillegg til å vere emneansvarleg heldt eg sjølv tre av førelesingane på emnet; ei introduksjonsførelsing og to førelesingar på slutten av semesteret med tema frå norsk politisk historie etter 1945. Sidan emnet er såpass stort og så mange førelesarar er involverte, trur eg dette spelte ei heller liten rolle i denne omgang. Eg ville likevel ha vore skeptisk til å gjennomføre eit slikt opplegg dersom dette hadde vore eit kurs med langt færre studentar, der ein større del av undervisningsansvaret hadde falle på meg sjølv, og der eg i tillegg sjølv hadde skrive fleire av pensumtekstane (slik tilfellet er for eit anna emne eg har vore ansvarleg for våren 2019). I slike tilfelle ville eg vurdere det som ein fordel om intervjuar var ein fagperson som ikkje var involvert i emnet i det heile.

I det vidare gjer eg greie for det metodiske opplegget mitt, som ein kombinasjon av forskingsopplegget slik det vart meldt inn i til Personvernombodet ved Norsk senter for forskingsdata (NSD) då eg søkte om løyve til å gjennomføre intervjuar, og erfaringar frå sjølve gjennomføringa.

Føremål med granskinga (som meldt inn til NSD): Hovudføremålet med studentundersøkinga er å skaffe seg større innsikt i studentane si eiga vurdering av a) innhald og undervisningsopplegg og b) sin eigen studiekvardag og sitt eige arbeid med studiet HIS102, *Oversyn over nyare historie frå 1750*.

Kunnskapen frå prosjektet skal kunne brukast til å vurdere i kva grad studieopplegget er føremålstenleg, primært målt opp imot det læringsutbyttet som er definert i studieplanen, og på dette grunnlaget føreslå eventuelle endringar i innhald og undervisningsopplegg/vurderingsformer – eller i det definerte læringsutbyttet sjølv. Her vil også andre faktorar enn intervjuar med studentane vere relevante, som eksamensresultat, andre typar studentevalueringar og dei erfaringar noverande og tidlegare undervisarar/ fagleg ansvarlege for emnet har gjort seg. Prosjektet må ta høgde for at (og kartleggje i kva grad) forventningane til faget blant studentane kan avvike frå det definerte læringsutbyttet.

Resultata frå undersøkinga skal rapporterast i form av ei oppgåve innanfor basismodulen i universitetspedagogikk. Førebelse resultat vil bli presenterte til internt bruk på instituttet (inkludert vurdering av behov for/innhald i ytterlegare kartlegging) straks dei ligg føre.

Utval og gjennomføring (som meldt inn til NSD): Det primære datagrunnlaget for granskinga vil vere ti strukturerte intervju med eit utval studentar som tek HIS102 som del av bachelorprogrammet. Sjølv om motivasjonen til å delta i ei slik undersøking truleg vil variere markant mellom ulike delar av studentgruppa, må det vere eit mål at ein så langt som råd fangar opp eit breitt

utval⁹ – inkludert studentar som er lite motiverte og i utgangspunktet ikkje har eit reflektert forhold til oppbygginga av studiet.

I samråd med instituttet vil underteikna få utarbeidd ei liste over bachelorstudentane på HIS102, og gjennom loddtrekking lage ei prioritert liste med om lag 25 namn som skal kontaktast med førespurnad om intervju; i prioritert rekkjefølgje, og på ein slik måte at strek vert sett når det er gjennomført fem intervju med kvinnlege og fem intervju med mannlege studentar. Intervjua er tenkt gjennomført i veke 14 og 15, og kvart intervju vil ha ei ramme på om lag 30 til 40 minutt.

Informasjon om studieopplegget vert spreidd overfor studentane på førehand; munnleg på ei førelesing kort tid i førevegen og skriftleg gjennom Mitt UiB.

Dei tenkte intervjuobjekta vil bli oppringt, noko som vert vurdert som betre enn ein elektronisk invitasjon – fordi det då er lettare a) å gjennomføre «siling» (*), b) å kunne avklåre føresetnader og rammer for intervjuet og såleis «ufarleggjere» deltakinga overfor studenten (sjå også omtale av forskningsetikk nedanfor) (**); og dessutan c) å avtale tidspunkt og stad for intervjuet. (***)

*) Aktuelle kandidatar er dei som, i tillegg til å ta HIS102 som del av bachelorprogrammet, ved tidspunkt for oppringing legg til grunn at dei skal ta eksamen i inneverande semester.

***) Studentane vert lovd full anonymitet ved bruk av vurderingar og opplysningar. Granskinga vert gjennomført i samsvar med krav frå Personvernombodet ved NSD (sjå nedanfor)

***) Intervjua er tenkt gjennomført på eitt av seminarromma ved AHKR.

Erfaringar frå intervjua vil ligge til grunn for utarbeiding av ein elektronisk survey/evaluering av meir «klassisk» karakter, distribuert til heile studentmassen (truleg på heile bachelorstudiet). Eit eige opplegg for dette vert utarbeidd etter påske i samråd med instituttet. Resultata vil, i den grad det er føremålstenleg, bli inkludert i sluttrapporteringa/oppgåva i universitetspedagogikk. Synspunkt frå kollegaer som har røynsler frå koordineringsansvar/undervisning på HIS102 vil også kunne innarbeidast i arbeidet. Behovet for dette vil vurderast nærare i etterkant av intervju-runden blant studentane.

Ytterlegare kommentarar til utval og gjennomføring: Granskinga vart gjennomført om lag i samsvar med intensjonen, men lista eg fekk utarbeidd frå instituttet vart supplert for at eg skulle vere sikker på å rekruttere ti intervjuobjekt til å stille på relativt kort varsel, og femna totalt om 37 studentar. Administrasjonen på instituttet utarbeidde ei liste over dei 137 bachelorstudentane som var melde til eksamen på HIS102 (berre med studentnummer), og etter å ha trekt lodd om rekkjefølgja, fekk eg ei ny liste frå administrasjonen – denne gongen med telefonnummer til studentane, og markert med kjønn. Eg visste følgeleg ikkje namnet på den eg ringte til, noko som i praksis ikkje var noko problem.

---

⁹ Ein ambisjon om å fange opp eit *representativt* utval ville ha vore langt meir krevjande å innfri, m.a. som følge av vanskar med å definere kva faktorar ein skal måle graden av representativitet ut frå, og fordi det er krevjande å identifisere dei «representative» studentane og å få nett desse til å la seg intervju (eventuelt å kontrollere for manglande representativitet innanfor rammene av eit slikt opplegg). Funn og observasjonar må naturlegvis så langt som råd presenterast og tolkast ut frå ei realistisk vurdering av kva og kven dei representerer.

Ålment forstod studentane straks kva saka gjaldt då eg tok kontakt (eg hadde då også opplyst om granskinga på føregåande førelesingar og gjennom MittUiB), og ålment var viljen til å delta stor. Det viste seg likevel naudsynt å ha ei relativt mykje lengre liste enn dei ti eg skulle rekrut-tere. Dels var det mange som rett og slett ikkje tok telefonen. Mange måtte også svare nei av praktiske grunnar, som følgje av at intervjuet i fyrste omgang vart freista styrt inn mot onsdag 10. og torsdag 11. april. Dette handla til dels om arbeidsplikter, dels om at mange studentar allereie hadde reist vekk frå Bergen som følgje av den føreståande påska (14. april var palmesøndag) og at undervisninga var avslutta. Ei handfull svara kategorisk at dei ikkje ville delta, anten utan å oppgje grunn (dette spurde eg heller ikkje etter), eller ved å formulere seg slik at eg forstod at dei hadde arbeidd lite med HIS102 og/eller var usikre på om dei skulle ta eksamen.

Underteikna bidrog i veke 12 med innspel til ein survey brukt for overordna evaluering av alle emne på AHKR. Dette var før mi eiga gransking, og som poengtert innleiingsvis har eg valt å av-stå frå å trekkje inn resultat frå andre surveyar o.a. som jamføringsgrunnlag i denne rapporten.

Datategyggleik og forskningsetikk (som meldt inn til NSD): Eg vurderer at dette er eit prosjekt som treng godkjenning frå Personvernombodet ved NSD. Intervjua vil bli tekne opp elektronisk (på mp3-spelar), og vil i etterkant bli delvis transkriberte (dvs. at substansen i utsegnene i hovud-sak vert nedteikna i fortetta form, med unntak av passasjar som vert vurderte som eigna til di-rette sitat). Materialet skal presenterast på ei form som gjer at intervjuobjekta ikkje skal kunne identifiserast. Sjølv datamaterialet (elektronisk og skriftleg) skal oppbevarast og handterast i samsvar med krava til Personvernombodet.

Det er viktig at underteikna ikkje legg eit utilbørleg press på studentane når eg tek kontakt med dei på telefon, og at eg understrekar at det er heilt uproblematisk å svare nei til å delta.

Ytterlegare kommentarar til datategyggleik og forskningsetikk: Granskingsopplegget vart meldt inn til Personvernombodet med referansekode 701297. Vurderinga frå Personvernombodet var at handsaminga av personopplysninga i prosjektet ville vere i samsvar med personvernlovgevinga om det vart gjennomført i tråd med det som vart dokumentert i meldeskjemaet og i vidare mel-dingsdialog. Sistnemnte vilkår handla primært om at lydopptak frå intervjuet skulle slettast ved prosjektslutt. Eg utarbeidde eit informasjonsskriv til studentane (ut frå standarden til Person-vernombodet), med tilhøyrande samtykkeerklæring. Dette var gjennomgått saman med studen-tane (og signatur vart innhenta) i førekant av kvart einskild intervju (sjå vedlegg 2).

Om dei faglege føresetnadene for studien/utarbeiding av intervjuguiden (som meldt inn til NSD):¹⁰ Intervjuguiden er utforma som ei liste med tema som skal handsamast, og ikkje som ei samling av «ferdige spørsmål». Sjølv om dei er utforma ut frå tanken om at dei ulike momenta skal introduserast fortløpande, må det i praksis vere rom for improvisasjon frå båe partar – dels fordi denne forma for samtalar ofte gjer det naturleg å forfølge og utdjupe tema som ikkje var

---

¹⁰ Teksten er her noko forkorta, då også nokre resonnement knytt til Studiebarometeret for 2018 som allereie er nytta tidlegare i denne rapporten også inngjekk i det faglege grunnlaget, som innrapportert til NSD.

førebudde før intervjuet, dels fordi andre koplingspunkt/ei anna rekkjefølgje på momenta kan syne seg mest naturleg for å følgje tankerekkje til respondenten. Eitt viktig føremål vil sjølv sagt vere å ivareta ålmenne metodiske (og forskingssetiske omsyn), til dømes ved at spørsmål vert stilt på ein så open måte at respondentane ikkje vert styrt i retning ein bestemt måte å svare på.

Det definerte [læringsutbytet](#) for HIS102 vil som nemnt vere eit viktig referansepunkt for granskinga, men ikkje det einaste. Det kan godt tenkjast at studentane har eit distansert eller ikkje-eksisterande forhold til læringsutbytet, eller forventingar til/førestellingar om kva faget skal vere som er snevrare, vidare eller eit heilt anna enn kva instituttet formelt legg til grunn. Det er viktig å få dette avklåra tidleg i intervjuet. Utan at vi med dette gjev desse forventingane nokon forrang i høve til instituttets eigne målsetjingar, er det viktig at vi evnar å tolke vurderingar av kva instituttet leverer og kva studentane sjølve presterer også i lys av dei reelle forventningar.

Studentane skal etter studieplanen sitje att med eit læringsutbyte definert som kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse, og i utgangspunktet vil eg tru at eksisterande undervisningsopplegg primært tilfredsstillar det største og viktigaste kunnskapsmålet; at studenten skal ha «*grunnleggjande kunnskapar om sentrale hendingar, institusjonar og prosessar innan økonomisk, sosial og politisk historie etter 1750*». Det andre kunnskapsmålet, at studenten skal ha «*grunnleggjande kunnskap om arbeidsmetodar i historiefaget*», er per i dag dekt som ein (komponent i) introduksjonsførelesinga, og gjennom to kapittel på til saman 50 sider i litteraturen.

Kravet til «ferdigheiter», at studenten skal vise «*evne til kritisk lesing av historisk faglitteratur, til å drøfte historiske problemstillingar og til å trekke konklusjonar*», syner i beste fall att som ein implisitt del av undervisninga som vert gjeven (om enn dette også vert tematisert i introduksjonsførelesinga) – og den ålmenne kompetansen, studentens evne til å «*setje seg inn i ein omfattande faglitteratur, til å formidla kunnskap og til å argumentera for eigne konklusjonar i skriftleg arbeid*» baserer seg i praksis nesten fullt ut på studentens eigeninnsats og eventuelt kompetanse vedkomande tileignar seg annan stad. Det er tradisjon for å plassere den siste førelesinga på kurset same dag som studentane får utlevert heimeeksamen, og at førelesinga vert nytta til diskusjon og spørsmål m.a. knytt til praktiske sider ved oppgåveskrivinga.

Studentevalueringar i regi av AHKR legg som regel mest vekt på å kartleggje synspunkt på innhald i og undervisningsopplegg for studiet, og dette vil inngå som ein viktig komponent også i denne granskinga (jf. punkt a i føremålet). [*Her er nokre tidlegare nytta resonnement knytt til Studentbarometeret tekne ut.*] I føremålet for granskinga heiter det òg (punkt b) at den tek sikte på å auke innsikt i studiekvardagen til studentane og korleis dei sjølve arbeider med faget. Ei viktig drivkraft her, er nettopp at studentane i så stor grad er «overlatne til seg sjølve», og at dei er frie – eventuelt avmektige og opprødde – når det gjeld tileigning av faget utanom dei jamt over fire timane dei har med førelesing kvar veke. Det vil vere illusorisk å tru at studentane kan oppnå det tiltenkte læringsutbytet utan at denne «eigentida» vert nytta på ein føremålstenleg måte, og kunnskap om korleis denne tida vert nytta, vil vere nyttig for instituttet om vi har som ambisjon å hjelpe dei på veg. I introduksjonsførelesinga for studentane den 14. januar freista eg å gje det eg sjølv oppfattar som gode ålmenne råd, summert under overskriftene *Systematikk* (eg freista spore dei til å lage ein eigen framdriftsplan i arbeid med litteraturen), *Skriiving* (spesifiserte råd om kor-

leis dei tileignar seg skrivetrening) og *Samarbeid* (råd om korleis studentane etablerer kollokviegrupper og arbeider i slike) – men dette er «heimesnikra», og eg har så langt ingen indikasjonar på korleis studentane faktisk arbeider. Les dei pensum; les dei det i tilfelle som førebuing til førelingar – les dei i staden for å gå på føreling, går dei til føreling ut frå tanken om at dei då slepp å lese? Diskuterer studentane fagets substans saman, gjer dei i tilfelle dette i organiserte rammer, på ad hoc-basis, i sosiale samanhengar – eller er faget irrelevant? Skriv studentane, og skriv dei i tilfelle for kvarandre? Finst det i det heile noko fagleg-sosialt miljø som gjer det praktisk mogleg for studentane å finne saman med tanke på samarbeid?

Erfaringar frå intervju – nedteikning og systematisering av data

Vurderinga mi er at intervjuguiden, som ligg som vedlegg 1 til denne rapporten, fungerte godt i intervjusituasjonen. Eg trur det var føremålstenleg at studentane fekk vurdere tilbodet frå instituttet før dei vende blikket mot seg sjølv og sine egne læringsstrategiar, og eg trur også at det var lurt at vurderinga av læringsmåla fekk utstå til sist – slik at dette vart sluttsteinen for intervjuet, meir enn ein premiss og styrande for heile intervjuet. Intervjua gjekk, slik eg oppfatta det, føre seg i ein god atmosfære. Jamt over fekk eg inntrykk av at studentane sette pris på å få ytre seg på denne måten, og at dei freista å svare så ærleg og etterretteleg som mogleg.

Dei fleste intervjua vart gjennomførde i perioden 11. til 29. april, med hovuddelen straks før påske (som intendert), men med nokre intervju som av ulike omsyn utsett til straks etter påske (siste føreling på emnet vart gjennomført 4. april, heimeeksamen vart utdelt/ tilhøyrande «eksamensføreling» vart avvikla 29. april). Intervjua vart transkriberte kort tid i etterkant; ikkje ordrett, men slik at substansen i ytringane kom klårt fram. I denne prosessen vart gjentakningar og ytringar eg oppfattar som mindre relevante (her under også ytringar av privat eller sensitiv karakter, m.a. knytt til familieforhold og bustad) utelatne. Til saman utgjorde dei utskrivne intervju 34 sider tekst, med noko i overkant av 18 000 ord. Substansen i intervjua vart også samla i ei matrise med om lag 30 ulike kategoriar/tema (som i stor grad korresponderer med intervjuguiden), med føremål at det skulle vere enklare å kunne lese resultata «på tvers».

3. Resultat frå evalueringa

Sjølv om utskrift frå intervjua og den nemnte matrisen er anonymisert (respondentane er i det skriftlege materialet omtala som student 1–10, og markert med kjønn), er dette rådata eg meiner ikkje er eigna for publisering. Nedanfor kjem eg til å gjere greie for nokre hovudtrekk i materialet, men då på ei fortetta og ålmann form, og då med sikte på å fange tverrsnittet av ytringar innanfor kvar kategori. Dette inneber at kvar einskild student medvite vert «usynleggjort» i denne samanheng. Eg skuldar då å gjere merksam på at eg snytt lesaren for noko av det som er mest spennande med dette materialet, nemleg å få ei innsikt i tilveret til kvar einskild student, med samanhengen mellom forventningar, erfaringar og oppleving av egne prestasjonar på emnet. Eit poeng som kanskje vert underkommunisert i så måte, er at det – kanskje ikkje overraskande – synest vere ein samanheng mellom korleis studentane vurderer undervisninga på emnet, og korleis dei

vurderer sine egne prestasjoner. Studentar som er mest kritiske til si eiga evne til å arbeide strukturert og disiplinert, er typisk nok dei som er aller mest tilbøyelege til å meine at instituttet burde ta sterkare grep og strukturere studiekvardagen deira.

Studentane: bakgrunn, forventningar og ambisjonar

Alle dei ti studentane i intervjuundersøkinga var som nemnt del av bachelorprogrammet. Seks var ganske ferske studentar, med forprøver og andre HIS-kurs frå føregåande haust, medan fire hadde vore innom andre typar utdanning (dei hadde t.d. prøvd seg på og hoppa av andre profesjons- og fagutdanningar). To av studentane hadde stryk eller dårleg karakter på HIS102-eksamen frå tidlegare, og tok difor faget på ny. Dei aller fleste studentane vedgjekk at dei hadde relativt diffuse førestillingar om kva som venta dei på HIS102 før dei tok til på emnet. Dei hadde gjerne sett seg grundig inn i kva *programmet* innebar på førehand, medan informasjon spesifikt om HIS102 typisk vart henta inn via heimesidene til AHKR relativt kort tid før studiestart.

Av dei ti studentane var det fleire som vedgjekk at dei hadde kome meir eller mindre «tilfeldig» til bachelorprogrammet. Fire av dei ti var tydelege på at dei hadde andre primære studieval, men at dei ikkje hadde lukkast i å kome inn på det føretrekte studiet. Dette innebar ikkje nødvendigvis at dei var halvhjarta eller motviljuge historiestudentar: Tvert imot hadde alle ei positiv forventning til faget, og ei klår førforståing av kva faget er. Mange av desse viste til at dei hadde positive røynsler frå historie som skulefag; dei fortalde anekdotar om engasjerte lærarar, og identifiserte historiske emne dei av ulike grunnar fatta spesiell interesse for. Fleire fortalde at dei hadde ei personleg historieinteresse som gjekk langt tilbake i tid, og dei kunne fortelje om inspirasjon og påverknad frå familie. Sju av dei ti sa at dei har ambisjonar om å ta master i historie, og tre–fire av studentane poengterte vidare at dei såg føre seg at historia ville kome til nytte i eit framtidig tilvere som lærar – eller at dei på annan måte sikta inn mot «historie som karriere».

VURDERING AV UNDERVISNINGSTILBODET PÅ HIS102

Vurderingar av førelesingane på HIS102

Sjølv om talet på førelesingar (23 stykke, som regel to for veka) er relativt høgt for eit emne på 15 studiepoeng, var det ingen av studentane som gav uttrykk for at talet burde reduserast. Halvparten meinte at talet var passeleg, medan tre stykke helst ville ha hatt endå fleire førelesingar. Heller ikkje det høge talet på *førelesarar* på emnet (11 stykke) utløyser noka misnøye. Ingen var eksplisitt negative til det høge talet, tvert imot poengterte åtte av studentane at dei var nøgde, og til dels svært nøgde med at førelesarane var så mange. Gjennomgåande vart dette synspunktet motivert med at dei då fekk møte «spesialistane» på dei respektive felte. Nokre poengterte også at variasjonen i seg sjølv har ein verdi, eller at det var verdifullt å få innsyn i mange ulike formidlings- eller presentasjonsteknikkar.

Studentane var også jamt over positive, eller i alle høve nøytrale når dei vart spurt om *kvaliteten* på førelesingane. Ingen uttrykte tvil om at førelesarane har solid fagkunnskap, og også føre-

lesingsforma fekk jamt over god kritikk: «nokre førelesarar er fantastiske»; «førelesingane har vore livlige, gode grundige og relevante, med engasjerte førelesarar og vilje til å svare på spørsmål», som det heiter i eit par av dei mest entusiastiske utsegnene. Noko paradoksalt uttrykte fleire av studentane at dei verdsette at førelesarane jamt over var opne for spørsmål og dialog, sjølv om dei sjølve aldri hadde nytta høvet til å opne munnen under førelesarane. Dei sette med andre ord pris på sjansen til å ytre seg, men utan at dei faktisk ytra seg. Det ein kunne spore av kritikk mot ein-skildførelesarar, kan ha vore gøymd bak formuleringar av typen at kvaliteten var «*varierende ut frå førelesar*» eller at nokre førelesarar var meir «*karismatiske*» enn andre (på dette punktet kan det tenkjast at kritikk vart halden tilbake, andlet til andlet med éin av førelesarane). Det fleire av studentane var mest eksplisitt kritiske til når det gjaldt sjølve førelesingsforma, var at mange førelesarar nytta seg av Power Point-presentasjonar med lite tekst. Dei ville ha fyldigare PP-ar (gjort tilgjengelege på MittUiB i etterkant), dels fordi dei skulle kunne orientere seg i førelesingar som dei ikkje hadde vore til stades på, dels fordi dei då slapp å notere så mykje under førelesingane, og dels fordi dei kunne bruke PP-ane til repetisjon og eksamenslesing.

Eit gjennomgåande inntrykk frå intervjuet, er at førelesingane ikkje berre vart verdsette på grunn av læringseffekten, men fordi studentane meiner at førelesingane på eit vis definerer *relevans*: Førelesingane bidreg såleis til å skilje det «viktige» frå det «mindre viktige» på HIS102. «*Førelesingane er det viktigaste på faget; det er dette faget handlar om!*», hevda éin av studentane.

Som intervjuar sat eg elles att med inntrykk av at førelesingane vert verdsett av litt ulike grunnar blant ulike studentar. Gjennom eit intervju på førti minutt lagar ein seg opp eit bilete av kor sterke eller svake dei einkilde studentane er. Dei studentane eg oppfatta som sterkast, verdsette førelesingane fordi dei supplerer litteraturen, og at dei (også gjennom å skape nye samanhengar) på eit vis definerer fagets kjerne. Annleis vart det i andre delar av studentgruppa. Nokre var nokså tydelege på at dei oppfatta førelesingane som eit *alternativ* til lesing, og gav uttrykk for eit ideal om at førelesingane burde uttrykkje essensen i pensum – det du trengte for å klare deg til eksamen. Dei studentane som tydelegast resonerte på denne måten, var dei som var mest kritiske til det vi kan kalle den låge mengda av informasjon som var putta inn i førelesingane. Ein av studentane klaga over at førelesingane var «*snevrare enn pensum*», og ein annan frykta at graden av «*eksamensrelevans*» var for låg; målet var å unngå å stryke. Ein tredje slo fast: «*Det er mykje betre å vere på førelesingane enn å lese!*», og ein fjerde: «*Eg går på førelesingane mest for å sleppe å lese alt. Det er iallfall til ei viss hjelp, når eg ikkje les alt*». Samstundes synest det ikkje ha vore nokon studentar som reelt sett forventa at førelesingar fullt ut kunne erstatte lesing av pensum. Ein student som sa at han oppfatta førelesingar som viktigare enn pensum, poengterte at «*vi har fått klar melding om at førelesingar ikkje erstattar pensumlesing*».

Intervjuet synta elles at førelesingane vert tillagt fleire former for meirverdi blant studentane. Fleire gav uttrykk for at førelesingane strukturerte læringsløpet, fyrst og fremst fordi den tematiske oppbygginga også disponerte leseplanen: Ein la opp lesinga for å halde tritt med førelesingane. Førelesingane var også viktig for å strukturere sjølve arbeidsdagen for nokre av studentane – det er dei som lokkar deg til Sydneshaugen og studiar. Ein av studentane sa at førelesingane (som i hovudsak starta klokka 12.15 måndagar og kl. 14.15 torsdagar) var «*ein måte å kome seg opp av senga på*» og «*ein motivasjon for å starte dagen*». På eit emne der det ikkje finst andre obligatoriske arenaer, og der det truleg finst relativt mange som frekventerer lesesalen relativt

sjeldan, har førelesingane opplagt ein sosial funksjon for mange. Sjølv om dette er uråd å lese direkte ut av intervjuet, kan ein kanskje også spekulere i om det høge talet på førelesarar fungerer identitetsskapande: Det bidreg til å «personifisere» AHKR for studentane, og innanfor den breie menyen av fagpersonar peikar kanskje den einskilde student seg ut nokre favorittar som dei ser føre seg som mogelege rettleiarar på eit framtidig masterstudium.

Studentane uttrykte jamt over at dei var nøgde med undervisningslokala, men peikte alle som éin på at det var uheldig at lokala var for små dei fyrste førelesingane på Sydneshaugen, Aud. A (om lag tjue studentar måtte stå eller sitje i trapper/vindaugskarmar).

Vurderingar av behov for andre former for undervisning

At studentane er nøgde med førelesingane, er ikkje einstyddande med at førelesingane vert oppfatta som *nok* undervisning. På direkte spørsmål svara heile ni av studentane tydeleg at dei gjerne ville ha hatt ei eller anna form for seminarundervisning, vel å merke som eit tillegg til, ikkje som erstatning for førelesingane. Slik eg tolkar svara, er det også ein tendens når det gjeld spørsmålet om kor vidt slike seminar burde vere obligatoriske: Mange er klare på at seminara *ikkje* bør vere obligatoriske, men av heilt ulike grunnar: Spissformulert; studentane som på ulikt vis gjev klårast uttrykk for at dei strevar med faget vil ikkje ha obligatoriske seminar fordi dei ikkje vil tvingast til å arbeide meir. Om seminara vert for arbeidskrevjande eller av ulike andre grunnar ikkje er interessante, vil dei gjerne kunne halde seg vekke. Dei sterkaste studentane vil ikkje ha obligatoriske seminar fordi dei ikkje vil bli hemma av dei svakaste. Dei vil så langt som råd delta sjølve, men erfaring tilseier at utbyttet er større om dei arbeider med andre sterke studentar, enn om undervisninga må tilpassast slik at alle «heng med». Låg motivasjon har ein «*smitteeffekt*», hevda ein av studentane, basert på røynsler frå ei av forprøvene med obligatoriske seminar. Blant studentar som ville ha obligatoriske seminar og som grunn gav standpunktet, var forklaringa at det var dette som måtte til for at han skulle «kome seg opp av senga»; det ville vere disiplinerande.

Når det gjeld innhaldet på slike seminar, sprika forventningane eller ynska. Nokre såg føre seg, truleg ut frå erfaringar frå tidlegare seminarverksemd, ei eller anna form for klasseromsundervisning, gjerne i form av utdjuping eller repetisjon av kva ein har gått gjennom på førelesing, og med større rom for diskusjon. Dei aller fleste ynskte – eller iallfall, erkjente behov for – ei eller anna form for praktisk skrivetrening, gjerne i samband med obligatoriske oppgåver. Einskilde uttrykte også preferansar for øving i historiefagleg formidling og munnlege presentasjonar.

Vurderingar av pensum

Fleire studentar gav uttrykk for at dei – i alle høve tidleg i studiet – hadde vorte demoraliserte av *omfanget* av pensum (1200 sider, fordelt på fire bøker), men dei var på intervjutidspunktet jamt over nokså positive til *kvaliteten* på pensum. Den breie innføringa i verdshistoria (McKay m.fl., engelskspråkleg) var best likt, med den breie innføringa i noregshistoria (Helle m.fl.) som ein god nummer to. Når det gjaldt innføringsboka i europeisk politisk historie (Hobson), var meiningane svært delte; den var mislikt av nokre (gjerne med referanse til at den var «*tung*» eller «*vanskeleg*»), men også høgt verdsett: Dette var favorittboka, den vart lesen frå perm til perm, og var «*vanskeleg*

å leggje frå seg», sa éin av studentane. Dei to kapitla med innføring i historisk forståing og metode (Andresen m.fl.) vart av mange oppfatta som staffasje, eller lite (eksamens)relevant; fleire gav då også uttrykk for at dei ikkje hadde lese desse tekstane, eller ikkje heilt hugsa kva som stod der. Knappt nokon av studentane uttrykte på direkte spørsmål ynske om endringar i pensum. Når dei vart spurt eksplisitt på dei kunne ha tenkt seg meir teori, metode, historiografi e.l., var svaret nei. Dette handla ikkje nødvendigvis om at dei oppfatta dette som lite viktig; eit synspunkt som gjekk att, var at dette hørde heime andre stader på bachelorprogrammet enn på HIS102. Intervjua indikerer at HIS102 vert verdsett nettopp som eit breitt «substansemne», som emnet der ein lærer «*den faktiske historia*», som ein av studentane uttrykte det. Einskilde studentar poengterte likevel at dei hadde identifisert teoretiske, metodiske og historiografiske refleksjonar som ein integrert del av både pensum og førelesingar.

Vurdering av sosialt læringsmiljø

Blant studentane var det svært delte meiningar om kor vidt det finst eit sosialt miljø på emnet. Ingen gav uttrykk for at miljøet var dårleg eller at dei kjende seg ufrivillig einsame, men på den andre sida var det ingen som fortalde om noko tett og godt miljø på emnet som heilskap. Einskilde poengterte at dei ikkje hadde søkt venskap eller samarbeid på dette emnet, medan andre att hevda at det hadde forma seg fleire grupper; folk som sat saman og snakka med kvarandre i pausane, og i nokre tilfelle søkte saman i fagleg samarbeid (sjå seinare).

Inntrykk av vurderingsformer

På HIS102 har studentane heimeeksamen (ei veker arbeid med éi oppgåve) og ein totimars eksamen der dei svarar på seks spørsmål, primært som ein pensumtest. Intervju vart gjennomført før eksamen, så med unntak av dei to som tok faget opp att, var inntrykket av vurderingsformene basert på forventningar. Dei fleste såg heimeeksamen som den føretrekte vurderingsforma. Skulleksamen var i hovudsak frykta eller akseptert som noko uomgjengeleg; berre éin eller to gav uttrykk for at dette var eit format som passa godt for dei. Formatet innebar eit stort innslag av «bingo», hevda den eine av dei to studentane som hadde teke HIS102-eksamen tidlegare.

VURDERING AV EIGE ARBEID SOM STUDENTAR PÅ HIS102

Tidsbruk på HIS102

Dei fleste studentar hadde vanskar med å gjere greie for kor mykje tid dei brukte til studiane på HIS102. Forklaringa var dels at dei tok andre fag ved sidan av, dels at dei hadde arbeid, familieliv og andre tidkrevjande plikter ved sidan av studiane – eller, slik ifallfall eit par av studentane gav uttrykk for – at dei var såpass udisiplinerte at arbeidsinnsatsen vart høgst variabel gjennom semesteret. Av dei som våga seg på ei form for kvantifisering av innsatsen på HIS102, sa éin «*totalt sju timar for veka pluss førelesingar*», ein annan sa «*6–8 timar, to til tre gonger for veka*», ein tredje «*15–20 timar for veka*», ein fjerde «*20 timar for veka inkludert førelesingar*», og ein femte «*5–6 timar for veka pluss førelesingar*». Nesten alle dei intervjua studentane prioriterte å vere på førelesingane, så

sant ikkje sjukdom eller noko anna presserande kom i vegen. Unntaket var dei to som hadde teke eksamen tidlegare, dei var no meir selektive når det gjaldt kva førelesingar dei møtte på – men dei understreka både to at dei hadde vore på alle førelesingar våren 2018. Det var også ein student som uttrykte dårleg samvit over at han berre hadde vore til stades på om lag 40 % av førelesingane. Forklaringa låg fyrst og fremst i at han arbeidde nattevakt annankvar veke og sov om dagen desse vekene.

Strategiar for tileigning av pensumkunnskapar

Intervjua synte eit stort spenn mellom studentane når det gjaldt strategiar for tileigning av pensum, frå dei som heilt frå starten hadde lagt til grunn at dei skulle «ta det som det kom», til dei som allereie frå starten hadde ein klår struktur eller plan, og dessutan evne til å følgje opp planane. Som tidlegare nemnt, var det fleire av studentane som trekte fram førelesingsrekke som ryggrada i tidsstyrings- eller lesestrategiane for semesteret, ikkje berre når det gjaldt det individuelle arbeidet, men også i den grad ein samarbeidde med andre studentar om tileigning av pensum (sjå seinare). Berre éin av dei ti studentane la opp til å lese pensum «bok for bok». Samstundes vedgjekk tre av dei ti studentane at lesinga føregjekk tilfeldig, sporadisk eller selektivt, og at dei i praksis ikkje hadde ambisjonar om å kome seg gjennom dei 1200 sidene med pensum.

Skrivestrategiar

Som nemnt er HIS102 eit emne utan obligatoriske skriveaktivitetar, sett vekk frå sjølve eksamen. Sjølv om éi av bøkene på pensum presenterer øvings- eller studentoppgåver, var det dei færreste som hadde prøvd seg på slike. Elles synte intervjua eit stort sprik: Det fanst studentar som vedgjekk at dei ikkje gjorde notat i det heile, korkje når dei las eller når dei var til stades på førelesingar. Det var éin som sjølv løfta fram tanken om at han kunne ha ei eller anna form for dysleksi, og at det ved førelesingar i praksis var snakk om å velje mellom å gjere notat eller å «følgje med». I den andre enden fanst det studentar som sa at dei skriv mykje; dei viste m.a. til avanserte system for fargekoding og for kopling mellom førelesings- og pensumnotat. Nokre poengterte at dei føretrekkjer å skrive for hand – fordi dei meiner dette gjev den beste læringa – gjerne for så å reinskrive notata i etterkant.

Samarbeidsstrategiar

Ut over at studentane ved introduksjonsførelesinga er blitt oppmoda til å søkje saman og samarbeide om å tileigne seg faget, har ikkje HIS102 lagt til rette for kollokvier eller likande aktivitetar. Ansvar for å finne saman i denne forma for fagleg samarbeid fell fullt ut på studentane sjølve. På spørsmål om kor vidt dei samarbeider fagleg, poengterer fleire at dei hadde slike ambisjonar frå starten av, men at samarbeidet hadde smuldra opp undervegs. Fleire uttrykte ynske om få til samarbeid med medstudentar, men etterlyste ei eller anna form for draghjelp frå instituttet: Dei hadde ikkje klart å finne potensielle samarbeidspartnarar på eiga hand. Fleire såg føre seg at

eventuell seminarverksemd frå instituttets side kunne ha ført studentane tettare saman, og også skapt føresetnader for samarbeid utanom undervisningssituasjonane.

Av dei som hadde funne saman i velfungerande samarbeid, var det iallfall to som framheva at dette hadde skjedd i grupper som var danna før HIS102 starta: Ein kjende kvarandre frå faddergrupper og liknande, og etter at ein halvvegs tilfeldig hamna på same emne, var venskap blitt utvikla til fagleg samarbeid. Venskap – at gruppa er meint å fungere både fagleg og sosialt – vart trekt fram som ein suksessfaktor, men dette er ikkje eit eintydig bilete. Om disiplinen er for låg eller strukturen for svak, vert praten for laus og det faglege utbytet for lite. «*Kanskje skulle eg heller ha samarbeidd med folk eg ikkje likte?*», sukka ein av studentane. Ein annan student fortalde at vedkomande hadde vore del av to dysfunksjonelle kollokviegrupper. Felles for desse var at ingen tok initiativ, og då ho sjølv prøvde å gjere det, møtte ho motstand – så då prioriterte ho å arbeide på eiga hand. Ein av studentane som rapporterte at han hadde vore del av velfungerande samarbeid, viste til at gruppa hadde eit par eldsjeler som fekk lov til å «sjefe» og strukturere samarbeidet. Diskusjonen på samlingane tok gjerne utgangspunkt i førelesingane, men med tilhøyrande pensum, og medlemene delte raust av både førelesingsnotat og pensumnotat gjennom Google Docs. Ein annan av studentane hadde eit tett fagleg samarbeid med ei veninne på heilt anna fag; dei møttest og hjalpste kvarandre med å lese og stilte kvarandre kontrollspørsmål.

Fagleg diskusjon og fagleg påfyll utanfor studiane

Fleirtalet av studentane som vart intervjuja gav uttrykk for at historiefaget er noko som dei hadde med seg også inn i «den private sfæren», om ein kan uttrykkje det slik: Sju av dei ti stadfesta at dei diskuterte fag også utanom faglege samanhengar; i familien, med kollegaer på arbeid, med husverten, på fest. Ein av studentane fortalde om hyppige, faglege telefonsamtalar med ein historieinteressert onkel, ein annan fortalde om ein far som brukte å «førelese» i historie rundt midagsbordet heime, ein tredje om drosjesjåføren som han jamleg brukte å diskutere amerikansk historie med under lange nattevakter på arbeidsplasser, og ein fjerde om korleis ho gjekk rett frå førelesing til jobb, og der vart møtt av kollegaer som kravde at ho skulle gjenfortelje kva ho nettopp hadde lært. «*Eg diskuterer historie med vener, framande, folk eg møter ... folk er interesserte i historie, på jobb og på fest*», som ein femte av studentane uttrykte det. To av studentane var klare på at dei ikkje diskuterte fag utanom studiane. «*Eg kjenner ingen som likar historie*», sa den eine av desse.

Åtte av dei ti studentane sa at dei søkte kunnskap om historie på andre måtar enn gjennom pensum og førelesingar – då styrt både av interesse for å få utdjupa tema dei hadde lært om på HIS102, men også basert på interesser dei hadde utvikla utanom emnet. Dei aller fleste googla eller søkte opp kunnskap gjennom Wikipedia (det var iallfall der dei ofte hamna som fyrste søkeresultat), men to stykke sa også at dei søkte opp alternativ faglitteratur: Den eine fekk «ein strid straum» av artiklar frå den historieinteresserte onkelen, den andre hadde søkt opp eit par artiklar på Idunn, i tillegg til å leite seg fram til historisk orientert skjønnlitteratur knytt til tema som interesserte henne. Fleirtalet fortalde også at dei gjerne brukte tid på historieorienterte videoar på YouTube (om enn, som fleire poengterte, kvaliteten på det dei fekk servert der var høgst variabel), eller søkte opp historiske dokumentarar på NRK, Netflix eller andre strøymetenester.

Ålment: eigeninnsats i lys av graden av fridom på faget

Alle dei intervjua studentane på faget gav uttrykk for at fridomen på faget var stor – og av desse var det berre éin som slo eintydig fast at det nett var slik det burde vere; vedkomande ville *ikkje* bli styrt meir enn kva tilfellet var. Dei resterande uttrykte anten ein ambivalens (fridomen er god å ha, men ...) eller eit meir eintydig ynske om å bli sterkare styrt frå instituttets side. Dette synspunktet har i all hovudsak sterk samanheng med det uttrykte ynsket om å ha eitt eller anna obligatorisk eller ikkje-obligatorisk gruppebasert undervisningstilbod i tillegg til førelesingane. Ein av studentane var tydeleg på at det var demotiverande å arbeide så mykje åleine – medan to–tre tydeleg eller implisitt gav uttrykk for at graden av sjølvdisiplin var for liten, og at arbeidsinnsatsen ville ha vore langt høgare om nokon meir inngåande fortalde dei kva dei skulle gjere.

ÅLMENNE VURDERINGAR AV HIS102

Studentane vart bedne om å gjere greie for dei ålmenne vurderingane av HIS102 på to ulike måtar; fyrst ved at dei vart bedne om å gjere greie for i kva grad erfaringane frå emnet hadde stått i stil med forventingane, og heilt til slutt i intervjuet: Ved at vi gjekk gjennom dei fire punkta i instituttets definerte læringsmål for HIS102, og at studentane vart bedne om å gjere greie for i kva grad denne «varedeklarasjonen» stod i til med det produktet dei hadde fått.

Erfaringar versus forventningar

Spørsmålet om å vege erfaringane opp mot forventningane synte seg å vere krevjande å svare på for fleire, fyrst og fremst fordi dei hadde vanskar med å rekonstruere kva forventningar dei hadde hatt drygt tre månader tidlegare. Det er likevel rimeleg å tolke at i alle høve åtte av dei ti gav uttrykk for at erfaringane totalt var «på plussida», med uttrykk for velvilje som varierte frå dei meir avdempa til tilnærma entusiasme. Dei negative kommentarane gjekk på at studentane opplevde emnet som «tungt», eller at dei var skuffa over at dei sjølve ikkje hadde klart å leggje ned så mykje arbeidsinnsats som dei hadde villa, medan fleire av dei som var positive la spesiell vekt på den tematiske *breidda* i pensum og undervisning. Den studenten som gjekk lengst i ros sa at emnet som forventa hadde vore arbeidskrevjande, men at læringsutbyttet var «*vanvittig*». Eit par av studentane uttrykte at dei var positivt overraska ut frå låge forventningar, gjerne mest knytt til at dei eigentleg var mest interesserte i eldre historie og difor oppfatta HIS102 meir som eit pliktlop i vente på at dei skal ta HIS101 til hausten. Den eine av desse sa at han hadde frykta at HIS102 ville vere «*tørt og uinteressant*», men røynslene var at også det han trudde ville vere keisamt vart «*spanande pga. førelesarane*». Den andre sa HIS102 var eit emne han berre skulle «*kome seg gjennom*» før HIS101, men det hadde likevel «*hatt spanande augneblink*».

Læringsutbyttet: Får studentane det dei skal ha?

Læringsutbyttet frå HIS102 er definert i fire punkt; dei to fyrste er knytte til «kunnskapar», og dei to neste til høvesvis «ferdigheiter» og «generell kompetanse» studenten skal ha ved avslutta emne. Studentane vart bedne om å gjere greie for i kva grad desse læringsmåla var treffande for

det emnet som dei no hadde fått all undervisning i, og som dei straks etter skulle ha eksamen i. Dei aller fleste studentane gav uttrykk for at dei ikkje hadde noko medvite forhold til læringsmåla, einiskilde las dei truleg for fyrste gong i samband med intervjuet. Ein av studentane skilde seg ut; han hadde – etter som eg forstod, inspirert av at det var denne måten ein gjorde det på i den militære utdanninga han tidlegare har gjennomgått – hatt ei utskrift av læringsmåla lett tilgjengeleg gjennom heile studiet, og hadde henta dei fram fleire gonger for å minne seg sjølv på kva som var føremålet med studiet.

Læringsmål 1: «*Studenten har grunnleggjande kunnskapar om sentrale hendingar, institusjonar og prosessar innan økonomisk, sosial og politisk historie etter 1750.*»

Alle ti studentar var samde om at dette var treffande for kva HIS102 faktisk gjev studentane.

Læringsmål 2: «*Studenten har grunnleggjande kunnskap om arbeidsmetodar i historiefaget.*»

Når det gjaldt dette læringsmålet, var svaret eit nesten like unisont *nei*. Eit fåtal sette læringsmålet i samanheng med dei to kapitla frå pensumboka «Å gripe fortida» og til tema for å introduksjonsførelesinga, men som studenten med det mest medvite forholdet til læringsmåla sa; «*dette er nok den delen av læringsmålet som er mest vagt*». Det var likevel knapt nokon som gav uttrykk for eit ynske om at læringsmålet skulle vektleggjast sterkare; som éin av studentane sa: «*Det er ikkje dette HIS102 handlar om.*» Læringsmålet synest stå i eit motsetnadsforhold til korleis studentane oppfattar kjernen i emnet (jf. tidlegare omtale), nemleg at HIS102 i motsetnad til fleire andre emne i bachelorprogrammet er (og skal vere!) eit «substansemne», eit emne der du lærer «den faktiske historia».

Læringsmål 3: «*Studenten viser evne til kritisk lesing av historisk faglitteratur, til å drøfte historiske problemstillingar og til å trekkje konklusjonar.*»

På dette punktet var intervjuobjekta meir splitta: Seks av dei ti meinte at dette læringsmålet stod godt i stil med kva dei hadde fått gjennom førelesingar og pensum, medan dei fire andre var meir avmålte eller spørjande. Blant dei som meinte formuleringa var treffande, var det éin som framheva at nettopp ansvaret kvar einiskild student har for å gjere seg opp si eiga mening var noko av det mest spanande ved emnet. Vedkomande meinte at førelesingane var problematiserande, og han trekte fram Grunnbok i Norges historie som ei pensumbok som var spesielt god til å få fram at det finst motstridande faglege tolkingar av historia. Blant dei mest avmålte var det éin student som kategorisk slo fast at dette ikkje hadde vore tema på førelesing, og at kritisk lesing og drøfting kanskje kunne vere tema om ein hadde hatt seminargrupper.

Læringsmål 4: «*Studenten viser evne til å setja seg inn i ein omfattande faglitteratur, til å formidla kunnskap og til å argumentera for eigne konklusjonar i skriftleg arbeid.*»

Eit fleirtal av studentane svara eit klart ja på det som hadde å gjere med evne til å setje seg inn i ein omfattande faglitteratur, men uttrykte atterhald på delen som hadde å gjere med formidling og argumentasjon gjennom skriftleg arbeid. Dei viste då til at emnet ikkje har obligatoriske øvingsoppgåver eller opplæring i oppgåveskriving, men framheva at dette læringsmålet gjerne spela på det dei skulle gjere i den føreståande skuleeksamenen.

4. Avsluttande refleksjonar

Eg meiner å ha demonstrert at ei intervjubasert undersøking av studentrøynsler er ein føremåls-tenleg metode for å få studentane i tale, og følgjeleg kan fungere som ein god metode for student-evaluering. Tanken min er vel å merke ikkje at denne evalueringsforma skal erstatte surveyen. Spørjegranskinga har framleis sin funksjon, mellom anna fordi ho sikrar at studentane er fullt ut anonyme, og fordi *alle* studentar får sjansen til å kome til orde og å bli høyrte. Realistisk sett må ei intervjuundersøking vere utvalsbasert, så dei færreste kjem til orde. Men intervjuet har ei rekkje kvalitetar som surveyen ikkje har, og bør i alle høve kunne brukast som eit supplement. For studentane gjev det eit langt betre høve til å gje ei nyansert og underbygd tilbakemelding, og for fagmiljøet gjev det langt betre høve til å stille oppfølgingsspørsmål, og å rydde tvil av vegen. Gjennomført på ein skikkeleg måte vil ei intervjuundersøking gje eit meir fasettert bilete av korleis studentane vurderer undervisninga og sine eigne læringsstrategiar, og det er grunn til å tru at ei slik gransking kan gje eit ganske treffande bilete av kva studentgruppa som heilskap meiner, i alle høve samanlikna med spørjegranskingar med ein låg svarprosent.

Eg skal her avslutningsvis vere nokså kortfatta når det gjeld omtale av sjølve substansen i tilbakemeldinga frå dei ti studentane på HIS102, og i vurderingar av kva som før følgjast opp og eventuelt endrast. Mykje bør vurderast i ein større samanheng, i samband med den føreståande revisjonen av bachelorprogrammet i historie. Eit spørsmål ein opplagt må ta stilling til i så måte, er om ein skal fjerne læringsmålet om kunnskap om arbeidsmåtar i historiefaget frå HIS102 (og eventuelt styrkje det andre stader på programmet), eller ta grep for å styrkje denne komponenten på HIS102. Det kan ikkje vere haldbart å ha eit læringsmål som så tydeleg ikkje vert oppfatta som reelt blant studentane.

Intervjua tyder ikkje på noka heilt fundamental misnøye blant studentane knytt til HIS102, slik ein kan få inntrykk av ut frå Studentbarometeret (som vel å merke gjeld programmet som heilskap, og er teke opp blant studentar på kullet året i førevegen frå mi gransking). Spissformulert; studentane synest jamt over å vere godt nøgde både med førelesingar og pensum slik dette er. Det er berre det at dei gjerne vil ha *noko meir*: Dei vil ha eit endå breiare undervisningstilbod. For nokre handlar dette om å få endå meir eksamensretta undervisning, å få endå meir av pensum plassert inn i undervisninga. Men dei aller fleste ynskjer (eller vedgår at dei ville ha hatt godt av) gruppebasert læring, retta inn mot styrkt kompetanse på skrivning og formidling. For ein del er ynsket om meir aktivitet også motivert av eit ynske om mindre fridom og meir styring og disiplinering. Mange etterlyser også hjelp frå instituttets side til å organisere friviljug fagleg samarbeid studentane imellom.

For å vende tilbake til spørsmålet: Skal vi gje studentane det dei vil ha? Svaret er ikkje opplagt eit ja; det kan vere både faglege og ressursmessige omsyn som trekkjer i andre retningar. Men kunnskap om korleis studentane oppfattar undervisninga og si eiga læring har i alle høve ein eigenverdi, og må vere eitt viktig referansepunkt i arbeidet ein i fagmiljøa legg ned for å betre kvaliteten på undervisninga.

Vedlegg 1: Intervjuguide

Kort gjennomgang av innhald i (strukturen) og føresetnader for intervju

Anonymitet, oppbevaring av data

Aksept for å late vare å svare på spørsmål du er usikker på eller av andre grunnar vil hoppe over

Det er lov å uttrykkje tvil eller at du ikkje har ei meining – det er å føretrekkje framfor at du gjev eit svar du tenkjer er «rett» eller som vil glede meg!

Intervjuet handlar primært om HIS102, men gjerne omtale programmet som heilskap (viktig då å presisere)

Kort om studentens bakgrunn

Eventuelle tidlegare fag eller yrkeserfaring etter avslutta vidaregåande utdanning

Kva andre fag vert tekne parallelt/som del av bachelorprogrammet

Forventningar til studietilbodet på HIS102

Forventa innhald i og rammer kring studiet

Kva var forventningane dine basert på?

Kva motiverte deg til å studere nettopp historie?

(to siste spørsmål, følgjande moment kan vere aktuelle: tidlegare erfaring med historie som skulefag, info frå AHKR, omtale frå medstudentar e.l.?)

Erfaringar frå studietilbodet på HIS102

Vurderingar av førelesingar: innhald, mengde, kvalitet, relevans, fysisk læringsmiljø

Sakn/ynske: Andre undervisningsformer – i tilfelle; kva? (seminar, skrivetrening, studentpresen-
tasjonar) (supplere eller erstatte førelesingar; obligatorisk eller ikkje?)

Nøgd/misnøgd med undervisninga du er tilboden? Nøgd/misnøgd med tilbodet du *ikkje* får?

Har du noka meining om vurderingsformene (intervju vert tekne opp før eksamenar)

Pensumlitteraturen: Styrkar, veikskapar. Ynske om andre tema: Historiografi, metode, teori,
anna?

Det sosiale læringsmiljøet: Finst det eit sosialt/fagleg miljø knytt til faget (som du er del av)?

Ålment: Har erfaringane så langt samsvara med forventningane?

Opplysningar om/vurderingar av eige arbeid med HIS102

Eigne læringsstrategiar: Korleis tileignar du deg faget? Inkludert tidsbruk ei normal veke (tid som går med til andre studieføremål/andre private føremål).

Har du ein plan for tileigning av HIS102?

Går du på førelesingane? Kvifor/kvifor ikkje?

Samarbeider du med medstudentar om å tileigne deg faget? (Kollokivegrupper, deling av notatar eller på andre måtar)

Diskuterer du fagets innhald med medstudentar eller andre? I kva samanhengar skjer dette?

Korleis/i kva grad tileignar du deg pensumlitteraturen (jf. i førekant, i etterkant av førelesingar; førelesingar i staden for pensum osv.)? Søkjer du kunnskap om fagets innhald på andre måtar?

Skriv du mykje på faget? Kva type skriving er det som føregår? (Notat frå pensum, frå førelesingar, syntesar, oppgåveløysing osv.)

Ålment: Har du for mykje/for lite personleg fridom (ansvar) til å tileigne deg faget?

Samla vurdering: I kva grad er studie ditt (tilrettelagt frå instituttets side og gjennom eigeninnsats) føremålstenleg for å nå instituttets læringsmål?

(Gjennomgang som tek sikte på å få studenten til å vurdere «måloppnåing» i lys av læringsmåla, men ideelt sett også å få studenten til å vurdere kvaliteten på læringsmåla i seg sjølv)

«grunnleggjande kunnskapar om sentrale hendingar, institusjonar og prosessar innan økonomisk, sosial og politisk historie etter 1750».

«grunnleggjande kunnskap om arbeidsmetodar i historiefaget»

«evne til kritisk lesing av historisk faglitteratur, til å drøfte historiske problemstillingar og til å trekke konklusjonar»

«setje seg inn i ein omfattande faglitteratur, til å formidla kunnskap og til å argumentera for eigne konklusjonar i skriftleg arbeid»

Siste spørsmål: Kor sannsynleg er det at du tek vidare studiar innan faget historie? Kvifor/kvifor ikkje?

Vedlegg 2: Informasjon om forskingsprosjektet Evaluering av HIS102, våren 2019

Føremålet med prosjektet

Hovudføremålet med studentundersøkinga er å skaffe seg større innsikt i studentane si eiga vurdering av a) innhald og undervisningsopplegg og b) sin eigen studiekvardag og sitt eige arbeid med studiet HIS102, *Oversyn over nyare historie frå 1750*.

Kunnskapen frå prosjektet skal kunne brukast til å vurdere i kva grad studieopplegget er føremålstenleg, primært målt opp imot det læringsutbyttet som er definert i studieplanen, og på dette grunnlaget føreslå eventuelle endringar i innhald og undervisningsopplegg/vurderingsformer – eller i det definerte læringsutbyttet sjølv. Her vil også andre faktorar enn intervju med studentane vere relevante, som eksamensresultat, andre typar studentevalueringar og dei erfaringar noverande og tidlegare undervisarar/ fagleg ansvarlege for emnet har gjort seg. Prosjektet må ta høgde for at (og kartleggje i kva grad) forventningane til faget blant studentane kan avvike frå det definerte læringsutbyttet.

Resultata frå undersøkinga skal rapporterast i form av ei oppgåve innanfor basismodulen i universitetspedagogikk. Førebelse resultat vil bli presenterte til internt bruk på instituttet (inkludert vurdering av behov for/innhald i ytterlegare kartlegging) straks dei ligg føre.

Ansvarleg for prosjektet: Førsteamanuensis Yngve Flo, AHKR/UiB

Kvifor får du spørsmål om å delta?

Namnet ditt er trekt ut tilfeldig frå lista over bachelorstudentar på HIS102, i samarbeid med administrasjonen ved AHKR. Til saman skal ti studentar intervjuast.

Kva inneber det for deg å delta?

Det vert teke notat og elektroniske lydopptak undervegs. Desse vil aldri bli offentleggjort, men opplysningane og vurderingane dine vil bli brukt i rapporteringa frå granskinga, også i form av direkte sitat – men berre på anonymisert form, og slik at opplysningane og vurderingane ikkje kan førast tilbake til deg.

Det er friviljug å delta

Det er friviljug å delta i prosjektet. Du kan kor tid som helst trekkje samtykke tilbake utan å gje nokon grunn. Alle opplysningar om deg vil forbli anonymiserte. Det vil ikkje ha negative konsekvensar for deg om du ikkje vil delta eller seinare vel å trekkje deg.

Personvernet ditt

Vi vil berre bruke opplysningane om deg til føremåla vi har fortalt om i skrivet. Vi handsamar opplysningane konfidensielt og i samsvar med peronvernregelverket.

Data vil bli handsama av Yngve Flo. Også andre fagleg og administrativt tilsette ved AHKR kan få tilgang på rådata (dvs. nedteikningar frå intervju som ikkje vert publiserte), men då berre på anonymisert form. Lydfilene og nedteikningar frå intervju vil bli oppbevart passordbeskytta på heimeområdet til Yngve Flo ved UiB; utskrifter vil vere nedlåste. Kodenøkkel (dvs. kopling mellom namn og nedteikningar frå intervju) vil bli kryptert.

Kva skjer med opplysningane når vi avsluttar forskingsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttast i inneverande semester (vår 2019). Nedteikningar frå intervju vert lagra på ubestemt tid.

Personvernombodet krev at deltakarar i forskingsprosjekt vert gjort kjent med følgjande informasjon (henta direkte frå deira rettleiande mal):

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra AHKR, UiB har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Kvar kan eg finne ut meir?

Har du spørsmål til studien, eller ynskjer å nytte deg av rettane dine, ta kontakt med:

- AHKR, UiB ved Yngve Flo, e-post yngve.flo@uib.no; tel. 55 58 38 95 (a), 416 49 295 (m).
- Personvernombodet vårt: NSD
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med venleg helsing

Prosjektansvarleg

Samtykkeerklæring

Eg har motteke og forstått informasjon om prosjektet Evaluering av HIS102, våren 2019, og har fått høve til å stille spørsmål. Eg samtykker til:

- å delta i intervjua
- at opplysningar og vurderingar gjevne i intervju vert nytta av prosjektet på anonymisert form
- at nedteikningar frå intervju vert lagra på ubestemt tid, mellom anna med tanke på etterprøving. Lyddopptak vert sletta når prosjektet er avslutta.

Eg samtykker til at opplysningane mine vert behandla fram til prosjektet er avslutta, cirka ved utgangen av vårsemesteret 2019.

(Signert av prosjektdeltakar, dato)